

Grădina încă e posibilă

Lilia Nenescu

La început nu credeam în grădinărit.

N-am interogat niciodată grădina. Era tot timpul acolo când creșteam. Era locul meu de joacă, spațiul meu sigur. Îmi plăcea cel mai mult să mă joc de-a v-ați ascunselea prin grădină. Să mă ascund în coliba verde creată în fiecare an de vița de vie bătrână din spatele casei sau în tufele de zmeură de lângă gard sau printre rândurile de mazăre verde din fața casei sau în bătrânul măr. Puteam să mă ascund și să mănânc în același timp. Yuum.

Am crescut în Cimișlia, un oraș mic, la 70 de km de Chișinău. De fapt, am schimbat mai multe case și ne-am tot mutat de la Cimișlia la Hâncești și înapoi. În timp ce creșteam, schimbarea asta permanentă a locului de trai mă încurca să înțeleg ce înseamnă "acasă". Uitându-mă în spate la fetița aia confuză, înțeleg că una dintre constante în acest schimb permanent era prezența grădinii.

Prima dată când ne-am mutat aveam trei ani și nu-mi amintesc nimic. A doua oară aveam 5. Singura amintire din acea zi pe care o țin cu mine este câmpul de romanițe care acoperea toată curtea viitoarei noastre case. Știi cum în filme, atunci când oamenii se mută la casă nouă încep să-i descopere ascunzișurile iar cireșa de pe tort este podul sau beciul?! Eu, de fiecare dată când ne mutam, nu fugeam în pod să văd ce ascunde, dar în grădină. Pentru mine, ea ascunde toate comorile.

Când am văzut grădina cu romanițe știam că am câștigat la loterie pentru că însemna că era o grădină neatinsă, împăcată, o grădină care a avut parte de grijă la un moment dat și a avut timp să-și revină și să lase sălbăticia să o cuprindă.

Copacii erau primii după care mă uitam într-o grădină nouă. Grădina cu romanițe era o comoară în acest sens. Era imensă și avea o mulțime de copaci bătrâni. Erau câțiva copaci pe care am ajuns să-i iubesc cel mai mult. Prăsadul care creștea fix în fața ușii era așa de arătos și ne hrănea cu o recoltă bogată de pere galbene și dulci, care dacă erau depozitate cum trebuie în beci, rezistau până la primăvară. Erau așa de dulci și moi că se topeau în gură. Al doilea copac era bătrânul măr belâi năliv care își întindea crengile stufoase peste sărai. Știu sigur că merele erau coapte bine bine pe 23 iunie. Țin minte că atunci când mama l-a născut pe fratele

meu eram extrem de bucuroasă și vroiam să-mi împart bucuria cu toți copiii din mahala. Am strâns în poală cât de multe mere au încăput, am fugit în stradă și le-am împărțit la fiecare copil din mahala. Mâncam mere împreună, atunci când o mașină mică, albă și veche s-a oprit lângă poarta noastră și toți copiii din mahala i-au urat bun venit acasă frățiorului meu. Mă uit în spate și sunt fascinată de convingerea mea că modul cel mai potrivit ca să împart bucurie era să împart acele mere cu copiii din mahala.

Cred că grădina este un instrument pentru a practica bucuria radicală. O grădină este un spațiu în care putem exersa bucuria colectivă. De ce nu putem avea grădini în oraș?!
Vai, doar imaginați-vă cum ar putea să arate lumea noastră dacă bucuria și dragostea ar fi la baza tuturor deciziilor politice. Cum ar arăta orașele?!
Jur că ar avea grădini!

Când m-am mutat la Chișinău, pentru prima dată în viața mea nu mai aveam nicio grădină pe care să o explorez. La doar 70 de km distanță de bucuria de a împărți mere *belâi naliv*, m-am trezit într-un peisaj total străin. Acest peisaj era prea întins, distanțele erau prea mari ca să fie parcurse pe jos. Clădirile erau ticsite în lung și în lat, iar mașinile se înghesuiau peste tot. În tot orașul erau doar câteva locuri special amenajate - numite parcuri - unde copacii erau permisi, dar numai ca și elemente decorative, niciodată ca sursă de hrană. Chiar dacă nu există o interdicție formală cu privire la grădinărit, fiecare locuitor cunoaște regula nescrisă: orașul nu este pentru grădinărit. În numele sfinților, orașul nu este sat! Dar sunt și cei care încalcă regula. În liniște. De aceea, poți vedea un măr crescând pe bulevardul Ștefan cel Mare, câțiva smochini exotici care cresc chiar lângă clădirea guvernului, o grădină întreagă cu roșii și ceapă pe strada Ceucari, sau o plantă singuratică de floarea soarelui în parcul central.

Pentru că grădina nu era în oraș, am început să observ cu atenție orașul în căutarea ei. De fiecare dată când găsesc un copac fructifer, o tufă de mure sau o plantă de roșie care crește ascunsă în structura orașului - simt bucuria pe care o simțeam în grădinile mele. Doar că este un alt tip de bucurie, o bucurie care se simte aproape ilegală, bucuria rezistenței. Am cuprins bucuria rezistenței.

Acum orașul este grădina mea.

Plantez semințe de floarea soarelui, și roșii, și meri, și zmeură fix în oraș!

Grădina nu este îngrădită cu un gard, la fel ca și grădinile mele precedente, este o grădină deschisă pe care o împărtășesc cu toți locuitorii orașului.

Practic bucuria rezistenței, vreau să aduc bucurie radicală în oraș. Alătură-te rezistenței!

Sunt multe voci care spun că grădina dispare -
suburbiile imită imaginea orașului;
țărani își părăsesc pământurile în căutarea visului urban.
mediul urban se extinde -
mănâncă pământurile care au fost cândva grădini și livezi...
și odată cu ele,

orașul ne devorează amintirile

care s-au născut cândva în grădini
așa că uităm că grădina e încă o posibilitate,
așa că uităm bucuria pe care am împărtășit-o odată

și ne îngustează imaginația

așa că suntem fericiți cu peisajul gri,
așa că nu îndrăznim să dansăm pe granițele
urbanului și ruralului, naturii și culturii,
a parcului și a grădinii.